

Hudobný odbor – HRA NA KLARINETE

Poslanie a charakteristika predmetu: vyučovanie predmetu hry na klarinete vychádza zo širokého uplatnenia nástroja v symfonickej, ľudovej, dychovej, populárnej, džezovej a sólovej hre, komornej hre rôzneho nástrojového obsadenia.

Podmienkou prijatia na ZUŠ je hudobné nadanie, sluch, rytmus, nátlkové danosti, zdravé dýchacie orgány a zuby. Vzhľadom na potrebnú telesnú vyspelosť žiaka sa odporúča vek nad 8 rokov.

Ročník: 1. ročník, 1. časť, I. stupeň základného štúdia základnej umeleckej školy ISCED 1B

Počet hodín týždenne: 1,5 (individuálne vyučovanie, 2x týždenne), 0,5 sprievod (1x týždenne, skupinové vyučovanie v rámci korepetície triedy):

Učebný plán číslo: 10 primárne umelecké vzdelávanie – 2 roky

Ciele: formou predhrávania živej a reprodukovanej hudby získať u žiaka záujem o štúdium hry na klarinete. Oboznámiť žiaka s nástrojom, jeho vznikom a vývojom, (opis častí, zloženie nástroja, základná údržba nástroja a plátkov). Zistiť dispozície žiaka pre hru na klarinete. Dbať o rozvoj hudobných schopností, najmä tých, ktoré sú menej rozvinuté. Oboznámiť žiaka so základnými technikami hry, nasadzovanie (détaché), legato a základy hry staccato.

Obsah : zvládnuť register a pokračovať v nácviku klarinetového registra a hmatov. Upevňovať nátlk prostredníctvom dlhých tónov, kontrolovať správnu intonačnú čistotu pri hraní. Venovať pozornosť prechodu v registri a1 – h1, g1 – h1, a – c2. Neustále sledovať kultúru tónu a dbať na kvalitu nasadenia. Dbať na správne držanie tela a polohu rúk pri hre.

Notový materiál:

B. Zákostelecký: Škola hry na klarinet, 1. diel

J. Kratochvíl: Škola hry na klarinet

Prednesové skladby: ľahšie melódie v rámci rozsahu a schopností žiaka, napr. J. Blatný: Humoreska, ľudové piesne v sprievode klavíra alebo sólo skladby, napr. J.B. Lully: Pieseň

Podľa úvahy učiteľa sa môžu použiť aj iné notové materiály.

OBSAHOVÉ ŠTANDARDY – KOMPETENCIE:

- zoznámiť žiaka s nástrojom, jeho históriou, vývojom a uplatnením. Opis častí, zloženie, základná údržba nástroja a plátkov
- naučiť žiaka k správne postoj pri hraní, osvojiť si funkcie pravej a ľavej ruky, viesť žiaka k správne bránicovému dýchaniu, správne nasadeniu hubičky, tvorby tónu a základu nátlku, správna artikulácia
- oboznámiť žiaka so základnými technikami hry
- stupnice C, G, F, D dur
- Škola: 10 – 15 cvičení
- 2 – 3 slovenské ľudové piesne
- 1 – 2 skladbičky podľa výberu sólových skladieb s klavírnym sprievodom
- rozvíjať rytmicko – melodicú predstavivosť, delenie fráz v rámci skladby, z ohľadom na dych, intonačnú čistotu a sluchovú orientáciu
- ak má žiak pamäťové danosti, treba rozvíjať hru spamäti

- schopnosť samostatne odohrať niekoľko cvičení z preberanej látky, v spolupráci s klavírnym sprievodom odohrať jednoduchšie skladbičky, ako sú napríklad koledy, ľudové piesne
- hra z listu.

VÝKONOVÉ ŠTANDARDY – VÝSTUPY:

- 1 – 2 piesne alebo malé skladbičky (sólo alebo so sprievodom)
- verejné alebo interné vystúpenie 1x v polroku.

DIDAKTICKÉ POSTUPY A METÓDY PRÁCE:

vzhľadom k tomu, že žiak začína v hre na klarinete vo veku 8 – 10 rokov, predpokladá sa, že do tohto veku navštevoval hodiny zobcovej flauty. Celá práca je postavená na vzťahu učiteľ – žiak, vhodne vyberať notové materiály primerane mentálnej úrovni žiaka. Ak je možné, vystupovať verejne aj s jednoduchými skladbičkami. Hudobná literatúra uvedená vyššie slúži k základnej orientácii učiteľa a materiál je potrebné vyberať nátiskovým a mentálnym schopnostiam žiaka. Dobré je prihliadať aj na žánrovú pestrosť skladieb a záujem žiaka o danú skladbu.

Ročník: 2. ročník, 1. časť, I. stupeň základného štúdia základnej umeleckej školy ISCED 1 B

Počet hodín týždenne: 1,5 (individuálne vyučovanie dvakrát týždenne), 0,5 sprievod (1x týždenne, skupinové vyučovanie v rámci korepetície triedy)

Učebný plán číslo: 10 primárne umelecké vzdelávanie – 2 roky

Ciele: naďalej upevňovať hru stacato, legato, tenuto, portamento. viesť žiaka k hre v dynamických odtieňoch. Rozvíjať hudboné schopnosti – sluch, rytmus, hudobná pamäť, motorika. Rozširovať rozsah. Zdokonaľovať techniku prstov a jazyka – synchronizovať ich. Hrať skladbičky z tanečnej a populárnej hudby, pestovať hru z listu.

Obsah: dlhé tóny, stupnice crescendo, decrescendo a späť. V rámci stupníc kvintakord a obraty. V rámci stupníc rôzne rytmické figúry (štvrtkové, osminové, šestnástinové, triolové). Dodržiavať frázy niekoľkých taktov na nádyh. Artikulácia po 3 a 4 tónoch. Dôsledne dbať na presnú a vyrovnanú prácu prstov v legate. Pri hre skladieb z populárnej hudby upozorňovať na odlišnosti vo frázovaní a zadelovaní nôt..

Notový materiál:

B. Zákostelecký: Škola hry na klarinet, 1. diel

J. Kratochvíl: Škola hry na klarinet, 1. diel

Prednesové skladby: ľahšie melódie v rámci rozsahu a schopností žiaka, (napr: D.D. Šostakovič: Uspávanka), ľudové piesne v sprievode klavíra, (napr. Írska ľudová) alebo sólo skladby.

OBSAHOVÉ ŠTANDARDY – KOMPETENCIE:

- schopnosť zahrať niekoľko cvičení z preberanej látky sólovo alebo v spolupráci s klavírnym sprievodom
- odohrať jednoduchšie skladbičky v súlade s výstupom, nasadenie, artikulácia, správny postoj pri hraní
- rozširovať rozsah od e do d3, es3
- stupnice C,G,D,A,F E,ES – kvintakordy, D7
- Škola: 10 – 15 cvičení, (pokračovať)
- hra z listu.

VÝKONOVÉ ŠTANDARDY – VÝSTUPY:

- skladbičky rôzneho charakteru (sólo alebo so sprievodom)
- verejné alebo interné vystúpenie 1x v polroku
- **Záverečná skúška** – Obsah: 1 cvičenie z uvedenej školy
2 skladbičky rôzneho charakteru (sólo alebo so sprievodom).

DIDAKTICKÉ POSTUPY A METÓDY PRÁCE:

celé vedenie učiteľa je zamerané na prirodzené danosti žiaka s ohľadom na jeho nátlaskové schopnosti. Týmto schopnostiam je podriadený výber etud a prednesových skladieb. Citlivým prístupom sa snažíme o rozvíjanie nátlasku a rozsahu žiaka so zreteľom na kultúru zvuku a tónu. Pestujeme zmysel pre dodržiavanie fráz a hlbokých nádychov – práca s dychom. Je potrebné dbať na telesné schopnosti žiaka a tomu prispôbovať dĺžku cvičenia.

Ročník: 1. ročník, 2. časť, I. stupeň základného štúdia základnej umelckej školy ISCED 2 B

(študijný program určený pre žiakov, ktorí neabsolvovali ISCED 1 B podľa učebného plánu 10, odbor hra na klarinete)

Počet hodín týždenne: 1,5 (individuálne vyučovanie, 2x týždenne)

Učebný plán číslo: 13 nižšie sekundárne umelecké vzdelávanie – 4 roky

Ciele: formou predhrávania živej a reprodukovanej hudby získať u žiaka záujem o štúdium hry na klarinete. Oboznámiť žiaka s nástrojom, jeho vznikom a vývojom. (Opis častí, zloženie nástroja, základná údržba nástroja a plátkov). Zistiť dispozície žiaka pre hru na klarinete. Dbať o rozvoj hudobných schopností, najmä tých, ktoré sú menej rozvinuté. Oboznámiť žiaka so základnými technikami hry, nasadzovanie (detaché), legato a základy hry staccato.

Obsah: zvládnuť register a pokračovať v nácviku klarinetového registra a hmatov. Upevňovať nátlask prostredníctvom dlhých tónov, kontrolovať správnu intonačnú čistotu pri hraní. Venovať pozornosť prechodu v registri a1 – h1, g1 – h1, a1 – c2. Vypracovávať kvalitu spojenia tónov vo väčšej intervalovej vzdialenosti (kvinta, sexta, septima...). Neustále sledovať kultúru tónu a dbať na kvalitu nasadenia. Dbať na správne držanie tela a polohu rúk pri hre.

Notový materiál:

B. Zákostelecký: Škola hry na klarinet, 1. diel

J. Kratochvíl: Škola hry na klarinet, 1. diel

Prednesové skladby:

ľahšie melódie v rámci rozsahu a schopností žiaka (napr. L. van Beethoven: Pieseň), ľudové piesne v sprievode klavíra (napr. J. Sládek: Já jsem z Kutné Hory), alebo sólové skladby. Podľa úvahy učiteľa sa môžu použiť aj iné notové materiály.

OBSAHOVÉ – ŠTANDARDY – KOMPETENCIE:

- zoznámiť žiaka s nástrojom, jeho históriou, vývojom a uplatnením. Opis častí, zloženie, základná údržba nástroja a plátkov
- naučiť žiaka k správne postoju pri hraní, osvojiť si funkcie pravej a ľavej ruky, viesť žiaka k

- správnemu bránicovému dýchaniu, správne nasadeniu hubičky, tvorby tónu a základu nátisku, správna artikulácia
- oboznámiť žiaka so základnými technikami hry
  - stupnice C, G, F, D dur
  - Škola: 10 – 15 cvičení
  - 2 – 3 slovenské ľudové piesne
  - 1 – 2 skladbičky podľa výberu sólových skladieb s klavírnym sprievodom
  - rozvíjať rytmicko-melodickú predstavivosť, delenie fráz v rámci skladby, intonačnú čistotu a sluchové orientáciu
  - ak má žiak pamäťové schopnosti, treba rozvíjať hru spamäti
  - schopnosť samostatne odohrať niekoľko cvičení z preberanej látky, v spolupráci s klavírnym sprievodom odohrať jednoduchšie skladbičky
  - hra z listu.

VÝKONOVÉ ŠTANDARDY – VÝSTUPY:

- 1 – 2 piesne alebo malé skladbičky (sólo alebo so sprievodom)
- verejné alebo interné vystúpenie 1x v polroku.

DIDAKTICKÉ POSTUPY A METÓDY PRÁCE:

vzhľadom k tomu, že žiak začína v hre na klarinete vo veku 8 – 10 rokov, predpokladá sa, že do tohto veku navštevoval hodiny zobcovej flauty. Celá práca je postavená na vzťahu učiteľ – žiak, vhodne vyberať notové materiály primerane mentálnej úrovni žiaka. Ak je možné, vystupovať verejne aj s jednoduchými skladbičkami. Hudobná literatúra uvedená vyššie slúži k základnej orientácii učiteľa a materiál je potrebné vyberať nátiskovým a mentálnym schopnostiam žiaka. Je potrebné dbať na telesné schopnosti žiaka a tomu prispôbovať dĺžku cvičenia, viesť ho k vytrvalosti.

Ročník: 1. ročník, 2. časť, I. stupeň základného štúdia základnej umeleckej školy ISCED 2 B

(pokračovanie štúdia žiakov, ktorí absolvovali ISCED 1 B podľa učebného plánu 10)

Počet hodín týždenne: 1,5 (individuálne vyučovanie, 2X týždenne)

Učebný plán číslo: 13 nižšie sekundárne umelecké vzdelávanie – 4 roky

Ciele: nadviazať na schopnosti a zručnosti získané v 1. a 2. ročníku (ISCED 1 B) a rozvíjať ich o ďalšie technické a výrazové prvky. Snažiť sa o zrýchľovanie v hre staccato a vyrovnanosť prstovej techniky a zvukovú stálosť v celej skladbe. Kladieme už dôraz aj na agogiku a dynamiku. Hra ľahších prednesových skladieb.

Obsah: rozšíriť rozsah do f3, (g3). Zvládnuť presnú hru bodkovaného rytmu (osminy, šestnástiny). Zrýchliť hru stupnic. Upevňovať artikuláciu. Stupnice do 4 krížikov a 4bé, kvintakordy, D7. Vypracovávať kvalitu spojenia tónov vo väčšej vzdialenosti (5,6,7....), pri nasadení aj v legáte.

Notový materiál:

B. Zákostelecý: Škola hry na klarinet, 1. diel

J. Kratochvíl: Škola hry na klarinet, 1. diel

Prednesové skladby: ľahšie melódie v rámci rozsahu a schopností žiaka (napr. W.A. Mozart: Menuet), ľudové piesne v sprievode klavíra (napr. Tancuj, tancuj), alebo sólové skladby. Podľa úvahy učiteľa sa môžu použiť aj iné notové materiály.

OBSAHOVÉ ŠTANDARDY – KOMPETENCIE:

- schopnosť orientovať sa podľa sluchu v stupniciach
- schopnosť koordinovať intonáciu v skladbe ako aj rytmus
- uvedomovanie si správnych kombinácií prstovej techniky, počúvať sa pri hraní s dôrazom na artikuláciu
- udržanie určeného tempa, doladovanie pri súhre s klavírom a vedieť neverbálne komunikovať s korepetítorom (nástup, ukončenie skladby ...).

VÝKONOVÉ ŠTANDARDY – VÝSTUPY:

- 1 – 2 prednesy (sólo alebo so sprievodom)
- verejné alebo interné vystúpenie 1x v polroku.

DIDAKTICKÉ POSTUPY A METÓDY PRÁCE:

celé vedenie učiteľa je zamerané na prirodzené danosti žiaka s ohľadom na jeho nátiskové schopnosti. Týmto schopnostiam je podriadený výber etud a prednesových skladieb. Snažíme sa o rozvíjanie nátisku a rozsahu žiaka so zreteľom na kultúru zvuku a tónu. Pestujeme zmysel pre dodržiavanie fráz a hlbokých nádychov – práca s dychom. Je potrebné dbať na telesné schopnosti žiaka a tomu prispôbovať dĺžku a pravidelnosť cvičenia, viesť žiaka k vytrvalosti.

Ročník: 2. ročník, 2. časť, I. stupeň základného štúdia základnej umeleckej školy ISCED 2B

(študijný program určený pre žiakov, ktorí neabsolvovali ISCED 1 B podľa učebného plánu 10, odbor hra na klarinete)

Počet hodín týždenne: 1,5 (individuálne vyučovanie, 2x týždenne)

Učebný plán číslo: 13 nižšie sekundárne umelecké vzdelávanie – 4 roky

Ciele: naďalej upevňovať hru stacato, legato, tenuto, portamento. Viesť žiaka k hre v dynamických odtieňoch. Rozvíjať hudobné schopnosti – sluch, rytmus, hudobná pamäť, motorika. Rozširovať rozsah. Zdokonaľovať techniku prstov a jazyka – synchronizovať ich. Hrať skladbičky z tanečnej a populárnej hudby, pestovať hru z listu.

Obsah: dlhé tóny, stupnice crescendo, decrescendo a späť. V rámci stupnic kvintakord a obraty. V rámci stupnic rôzne rytmické figúry (štvrtkové, osminové, šestnástinové, triolové). Dodržiavať frázy niekoľkých taktov na nádychoch. Artikulácia po 3 a 4 tónov. Dôsledne dbať na presnú a vyrovnanú prácu prstov v legate.

Vypracovávať kvalitu spojenia tónov vo väčšej intervalovej vzdialenosti (5,6,7...). Dbáť na správne frázovanie pri hre skladieb z tanečnej a populárnej hudby.

Notový materiál:

B: Zákostelecký: Škola hry na klarinet, 1. diel

J. Kratochvíl: Škola hry na klarinet, 1. diel

Prednesové skladby : ľahšie melódie v rámci rozsahu a schopností žiaka, (napr. R. Schumann: Veselý roľník, J.P. Rameau: Rigaudon), ľudové piesne v sprievode klavíra alebo sólo skladby.

OBSAHOVÉ ŠTANDARDY – KOMPETENCIE:

- schopnosť žiaka zahrať niekoľko cvičení z preberanej látky sólovo alebo v spolupráci s klavírnym sprievodom
- odohrať jednoduchšie skladbičky v súlade s výstupom, nasadenie, artikulácia, správny postoj pri hraní
- rozširovať rozsah od e do d³, es³
- stupnice C,G,D,A,F,E,ES – kvintakordy, D7
- Škola : 10 – 15 cvičení, (pokračovať)
- hra z listu.

VÝKONOVÉ ŠTANDARDY – VÝSTUPY:

- 1 – 2 piesne alebo malé skladbičky (sólo alebo so sprievodom)
- verejné alebo interné vystúpenie 1x v polroku.

DIDAKTICKÉ POSTUPY A METÓDY PRÁCE:

celé vedenie učiteľa je zamerané na prirodzené danosti žiaka s ohľadom na jeho nátiskové schopnosti. Týmto schopnostiam je podriadený výber etud a prednesových skladieb. Snažíme sa o rozvíjanie nátisku a rozsahu žiaka so zreteľom na kultúru zvuku a tónu. Pestujeme zmysel pre dodržiavanie fráz a hlbokých nádychov – práca s dychom. Je dôležité viesť žiaka k vytrvalosti pri cvičení.

Ročník: 2. ročník, 2. časť, I. stupeň základného štúdia základnej umeleckej školy ISCED 2 B

(pokračovanie štúdia žiakov, ktorí absolvovali ISCED 1 B podľa učebného plánu 10)

Počet hodín týždenne: 1,5 (individuálne vyučovanie, 2x týždenne)

Učebný plán číslo: 13 nižšie sekundárne umelecké vzdelávanie – 4 roky

Ciele: nadviazať na schopnosti a zručnosti získané v predchádzajúcich ročníkoch a rozvíjať ich o ďalšie technické a výrazové prvky. Rozvíjať poznatky v hre z listu zdokonaľovať jeho reprodukčné schopnosti a koncentrovať sa na koordináciu čítania nôt a techniku hrania.

Obsah: zdokonaľovať hru vo voľnejších tempách (adagio, lento a pod.). Nácvik ťažších melodických ozdôb (trilok, obal). Základy frázovania a výslovnosť v tanečnej a beatovej hudbe.

Notový materiál:

B. Zákostelecký: Škola hry na klarinet, 1., 2. diel

J. Kratochvíl: Škola hry na klarinet,

Prednesové skladby: napr. A.V. Alexandrov: Malá pieseň, J. Blatný: Pastierska pieseň

Podľa úvahy učiteľa sa môžu použiť aj iné notové materiály.

OBSAHOVÉ ŠTANDARDY – KOMPETENCIE:

- schopnosť orientovať sa podľa sluchu v stupniciach
- schopnosť koordinovať intonáciu v skladbe ako aj rytmus
- uvedomovanie si správnych kombinácií prstovej techniky, počúvať sa pri hraní s dôrazom na artikuláciu. Udržanie určeného tempa, doladovanie pri súhre s klavírom alebo s ďalšími nástrojmi pri komornej hre a hre v orchestri.

VÝKONOVÉ ŠTANDARDY – VÝSTUPY:

- 1 - 2 prednesy (sólo alebo so sprievodom)
- verejné alebo interné vystúpenie 1x v polroku.

DIDAKTICKÉ POSTUPY A METÓDY PRÁCE:

celé vedenie učiteľa je zamerané na prirodzené danosti žiaka s ohľadom na jeho nátlakové schopnosti. Týmto schopnostiam je podriadený výber etud a prednesových skladieb. Snažíme sa o rozvíjanie nátlaku a rozsahu žiaka so zreteľom na kultúru zvuku a tónu. Pestujeme zmysel pre dodržiavanie fráz a hlbokých nádychov – práca s dychom. Formujeme predstavivosť pri hre prednesových skladieb (napr. piano prichádza z diaľky...).

Ročník: 3. ročník, 2. časť, I. stupeň základného štúdia základnej umeleckej školy ISCED 2 B

(študijný program určený pre žiakov, ktorí neabsolvovali ISCED 1 B podľa učebného plánu 10, odbor hra na klarinete)

Počet hodín týždenne: 1,5 (individuálne vyučovanie, 2x týždenne), 1,0 komorná hra, alebo 2,0 hra v súbore alebo hra v orchestri

Učebný plán číslo: 13 nižšie sekundárne umelecké vzdelávanie – 4 roky

Ciele: nadviazať na schopnosti a zručnosti získané v predchádzajúcich ročníkoch a rozvíjať ich o ďalšie technické a výrazové prvky. Snažiť sa o zrýchľovanie v hre staccato a vyrovnanosť prstovej techniky. Kladieme už dôraz aj na agogiku a dynamiku. Hra ľahších prednesových skladieb.

Obsah: rozšíriť rozsah do f3, (g3). Zvládnuť presnú hru bodkovaného a synkopického rytmu (osminy, šestnástiny). Zrýchliť hru stupníc. Upevňovať artikuláciu. Stupnice do 4 krížikov a 4 bé, kvintakordy.

Notový materiál:

B. Zákostelecký: Škola hry na klarinet, 1. diel

J. Kratochvíl: Škola hry na klarinet

Prednesové skladby: ľahšie melódie v rámci rozsahu a schopností žiaka, (napr. J. Frand: Vesele, W.A. Mozart: Tanec č. 1, 2), ľudové piesne v sprievode klavíra alebo sólo.
Podľa úvahy učiteľa sa môžu použiť aj iné notové materiály.

OBSAHOVÉ ŠTANDARDY – KOMPETENCIE:

- schopnosť orientovať sa podľa sluchu v stupniciach
- schopnosť koordinovať intonáciu aj rytmus v skladbe
- uvedomovanie si správnych kombinácií prstovej techniky, počúvať sa pri hraní s dôrazom na artikuláciu. Udržanie určeného tempa, doladovanie pri súhre s klavírom alebo s ďalšími nástrojmi pri komornej hre a hre v orchestri.

VÝKONOVÉ ŠTANDARDY – VÝSTUPY:

- 1 – 2 piesne alebo malé skladbičky (sólo alebo so sprievodom)
- verejné alebo interné vystúpenie 1x v polroku.

DIDAKTICKÉ POSTUPY A METÓDY PRÁCE:

celé vedenie učiteľa je zamerané na prirodzené danosti žiaka s ohľadom na jeho nátiskové schopnosti. Týmto schopnostiam je podriadený výber etud a prednesových skladieb. Snažíme sa o rozvíjanie nátisku a rozsahu žiaka so zreteľom na kultúru zvuku a tónu. Pestujeme zmysel pre dodržiavanie fráz a hlbokých nádychov – práca s dychom. Formujeme predstavivosť pri hre prednesových skladieb (napr. piano prichádza z diaľky...).

Ročník: 3. ročník, 2. časť, I. stupeň základného štúdia základnej umeleckej školy ISCED 2 B

(pokračovanie štúdia žiakov, ktorí absolvovali ISCED 1 B podľa učebného plánu 10)

Počet hodín týždenne: 1,5 (individuálne vyučovanie, 2x týždenne), 1,0 komorná hra, alebo 2,0 hra v súbore alebo hra v orchestri.

Učebný plán číslo: 13 nižšie sekundárne umelecké vzdelávanie 4 – roky

Ciele: nadviazať na schopnosti a zručnosti získané v predchádzajúcich ročníkoch a rozvíjať ich o ďalšie technické a výrazové prvky. Zdokonľovať dychovú techniku, kvalitu tónu, zvukovú vyrovnanosť. Vyžadovať presnú rytmickú a artikulačnú techniku, z ohľadom na charakter skladby.

Obsah: Dychové cvičenia – nácvik nehučného a intenzívneho nádychu (bránicové dýchanie). Práca na tóne, vyrovnávanie farby tónu vo všetkých polohách, legátové spoje a staccato.

Notový materiál:

B. Zákostelecký: Škola hry na klarinet, 1., 2. diel

J. Kratochvíl: Škola hry na klarinet

Prednesové skladby: napr. B. Flies: Uspávanka, E. Grieg: Nórsky tanec, I.J.. Urks: Nálady

Podľa úvahy učiteľa sa môžu použiť aj iné notové materiály.

OBSAHOVÉ ŠTANDARDY – KOMPETENCIE:

- samostatná orientácia v naštudovaných skladbách – rytmus, intonácia, zmysel pre frázu. Stupnice do 4 krížikov, do 4 bé v dur aj mol.

VÝKONOVÉ ŠTANDARDY – VÝSTUPY:

- 1 – 2 prednesy (sólo alebo so sprievodom)
- verejné alebo interné vystúpenie 1x v polroku.

DIDAKTICKÉ POSTUPY A METÓDY PRÁCE:

celé vedenie učiteľa je zamerané na prirodzené danosti žiaka s ohľadom na jeho nýtiskové schopnosti. Týmto schopnostiam je podriadený výber etud a prednesových skladieb. Snažíme sa o rozvíjanie nýtisku a rozsahu žiaka so zreteľom na kultúru zvuku a tónu. Pestujeme zmysel pre dodržiavanie fráz a hlbokých nádychov – práca s dychom. Formujeme predstavivosť pri hre prednesových skladieb (napr. piano prichádza z diaľky...).

Ročník: 4. ročník, 2. časť, I. stupeň základného štúdia základnej umeleckej školy ISCED 2 B

(pokračovanie štúdia žiakov, ktorí neabsolvovali ISCED 1 B podľa učebného plánu 10)

Počet hodín týždenne: 1,5 (individuálne vyučovanie, 2x týždenne)

Učebný plán číslo: 13 nižšie sekundárne umelecké vzdelávanie – 4 roky

Ciele: nadviazať na schopnosti a zručnosti získané v predchádzajúcich ročníkoch a rozvíjať ich o ďalšie technické a výrazové prvky. Rozvíjať poznatky v hre z listu zdokonaľovať jeho reprodukčné schopnosti, z ohľadom na charakter skladby

Obsah: zdokonaľovať hru vo voľnejších tempách (adagio, lento a pod.). Nácviť ťažších melodických ozdôb (triolok, obal). Základy frázovania a výslovnosť v tanečnej a beatovej hudbe.

Notový materiál:

B. Zákostelecký: Škola hry na klarinet, 1., 2., diel

J. Kratochvíl: Škola hry na klarinet

Prednesové skladby: napr. R. Schumann: Pieseň žencov, S.M. Majkapar: Valčík, K. Bärmann: Romanca

Podľa úvahy učiteľa sa môžu použiť aj iné notové materiály.

OBSAHOVÉ ŠTANDARDY – KOMPETENCIE:

- schopnosť orientovať sa podľa sluchu v stupniciach
- schopnosť koordinovať intonáciu v skladbe ako aj rytmus

- uvedomovanie si správnych kombinácií prstovej techniky, počúvať sa pri hraní s dôrazom na artikuláciu. Udržiavanie určeného tempa, doladovanie pri súhre s klavírom alebo s ďalšími nástrojmi pri komornej hre a hre v orchestri.

VÝKONOVÉ ŠTANDARDY – VÝSTUPY:

- **Záverečná skúška:** verejné vystúpenie s prednesom , 3 skladby na záverečnej skúške.

DIDAKTICKÉ POSTUPY A METÓDY PRÁCE:

celé vedenie učiteľa je zamerané na prirodzené danosti žiaka s ohľadom na jeho nátliskové schopnosti. Týmto schopnostiam je podriadený výber etud a prednesových skladieb. Snažíme sa o rozvíjanie nátlisku a rozsahu žiaka so zreteľom na kultúru zvuku a tónu. Pestujeme zmysel pre dodržiavanie fráz a hlbokých nádychov – práca s dychom. Formujeme predstavivosť pri hre prednesových skladieb (napr. piano prichádza z diaľky...).

Ročník: 4. ročník, 2. časť, I. stupeň základného štúdia základnej umeleckej školy ISCED 2 B

(pokračovanie štúdia žiakov, ktorí absolvovali ISCED 1 B podľa učebného plánu 10)

Počet hodín týždenne: 1,5 (individuálne vyučovanie, 2x týždenne), 1,0 komorná hra alebo 2,0 hra v súbore alebo hra v orchestri

Učebný plán číslo: 13 nižšie sekundárne umelecké vzdelávanie – 4 roky

Ciele: nadviazať na schopnosti a zručnosti získané v predchádzajúcich ročníkoch a rozvíjať ich o ďalšie technické a výrazové prvky. Zdokonaľovať dychovú techniku, kvalitu tónu, zvukovú vyrovnanosť. Vyžadovať presnú rytmickú a artikulačnú techniku s ohľadom na charakter skladby.

Obsah: Dychové cvičenia – nácvik nehučného a intenzívneho nádychu (bránicové dýchanie). Práca na tóne, vyrovnávanie farby tónu vo všetkých polohách, legátové spoje, staccato. Zvládať základy frázovania a výslovnosti v tanečnej a jazzovej hudbe.

Notový materiál:

B. Zákostelecký: Škola hry na klarinet, 1., 2. diel

Prednesové skladby: H. Lemoine: Valčík, N.V. Baklanová: Sonatina, S. Hoche: Nocturno,

G. Gerschwin: Američan v Paríži, S. Joplin: Ragtime

Podľa úvahy učiteľa sa môžu použiť aj iné notové materiály.

OBSAHOVÉ ŠTANDARDY – KOMPETENCIE:

- samostatná orientácia v naštudovaných skladbách – rytmus, intonácia, zmysel pre frázu
- stupnice do 4 krížikov, do 4 bé v dur aj mol.

VÝKONOVÉ ŠTANDARDY – VÝSTUPY:

- 1 – 2 prednesy (sólo alebo so sprievodom)
- verejné alebo interné vystúpenie 1x v polroku
- **Záverečná skúška:** 3 prednesové skladby náročnejšieho charakteru, koncert žiakov záverečných ročníkov.

DIDAKTICKÉ POSTUPY A METÓDY PRÁCE: celé vedenie učiteľa je zamerané na prirodzené danosti žiaka s ohľadom na jeho nátliskové schopnosti. Týmto schopnostiam je podriadený výber etud a prednesových skladieb. Snažíme sa o rozvíjanie nátlisku a rozsahu žiaka so zreteľom na kultúru zvuku a tónu. Pestujeme zmysel pre dodržiavanie fráz a hlbokých nádychov – práca s dychom. Formujeme predstavivosť pri hre prednesových skladieb (napr. piano prichádza z diaľky...).

II. stupeň základného štúdia na ZUŠ

II. stupeň je pokračovaním I. stupňa základného štúdia a prirodzene nadväzuje na prebraté učivo a zvládnuté schopnosti žiaka v predchádzajúcom období. Notové materiály pedagóg vyberá s prihliadnutím na schopnosti žiaka.

Počet hodín týždenne: 1,5 h hra na nástroji, 1 – 2 h komorná hra, hra v súbore alebo orchestri.

Učebný plán číslo 20

Ročník: 1.ročník II. stupňa základného štúdia -pokročilí - na základnej umeleckej škole

CIELE:

- rozvíjať a upevňovať poznatky získané v priebehu štúdia na I. stupni štúdia,
- motivovať žiaka k častým verejným vystúpeniam,
- podľa fyziologických predpokladov zdokonaľovať hru na klarinete,
- rozvíjať osobnostný faktor interpretácie so zmyslom pre štýlovú čistotu,
- rozvíjať hlboké, prirodzené a plynulé reberno-bránicové dýchanie
- využívanie širokej dynamickej škály
- utvrdzovať ovládanie prstovej a jazykovej techniky
- hra durový, molových stupníc a akordov
- hra spamäti
- údržba a ladenie nástroja

OBSAH:

- zdokonaľovať nátliskovú, dychovú a prstovú techniku,
- frázovanie, dynamika, agogika v skladbách so zameraním na štýlovosť
- zvýšiť technickú vyspelosť,
- dbať na kvalitu a farbu tónu,
- zaradenie technicky náročnejších skladieb,
- nácvik hry melodických ozdôb,
- rozvíjanie hudobnej pamäte nácvikom spamäti,

- správne vystihnúť estetiku štýlového obdobia,
- zdokonaľovať súhru so sprievodným nástrojom a v komorných zoskupeniach.

Ročník: 1.ročník II .stupňa základného štúdia – začiatovníci – na základnej umeleckej škole

CIELE:

- zoznámiť žiakov s nástrojom, historickým vývojom a uplatnením,
- viesť žiakov k návykom správneho dýchania, postoja pri hre, držania nástroja, správneho nasadenia tónu
- neustále kontrolovať intonačnú čistotu, rytmus, dynamiku,
- rozvíjať hudobnú tvorivosť a rytmicko-melodickú predstavivosť a zmysel pre správne cítenie melodických fráz,
- zoznámiť žiakov s nástrojom a jeho históriou, stavbou, mechanikou a spôsobom ošetrovania.

OBSAH:

- osvojiť a upevniť základné návyky a zručnosti: správne dýchanie, postoj, držanie nástroja, nasadenie a tvorba tónu,
- rozvíjať hráčsku techniku,
- rozširovať tónový rozsah, r
- rozvíjať rytmickú a melodickú predstavivosť žiakov
- riadiť sa individuálnymi schopnosťami jednotlivých žiakov a rozvíjať ich muzikalitu.

Ročník: 2. ročník II. stupňa základného štúdia na základnej umeleckej škole

CIELE:

- dôraz na plynulé reberno-bránicové dýchanie
- budovanie nátlaku a prstovej a jazykovej techniky
- intonačné prevedenie a kultivovanosť tónu
- tónová vyrovnanosť v celom používanom rozsahu
- hra dlhých tónov s výraznou dychovou oporou a využívanie širokej dynamickej škály (p až ff)
- hra tenuta, staccata, portamenta
- plynulé väzby legáta
- pohotovosť a sebakontrola
- hra melodických ozdôb
- hra dur a mol stupníc, T5 a zm7 v rýchlejších tempách a s rôznou artikuláciou
- štýlovosť hry rôznych období
- údržba a ladenie nástroja

OBSAH:

- bezpečne ovládajú prstovú a jazykovú techniku a hrajú s intonačnou istotou a kultivovaným tónom v dosiahnutom rozsahu

- ovládajú plynulé čítanie nôt
- pri hre využívajú rôzne druhy artikulácie: tenuto, staccato, legato, portamento
- vedia hrať melodické ozdoby
- hrajú durové a molové stupnice a príslušné tonické kvintakordy, D7 a zm7 po troch a po štyroch, v dosiahnutom rozsahu
- samostatne používajú nadobudnuté hudobné vedomosti
- sú schopní hrať rozsiahlejšie skladby so sprievodom z nôt aj spamäti
- samostatnosť vo vzájomnej spolupráci v súboroch.

Ročník: 3. ročník II. stupňa základného štúdia na základnej umeleckej škole

CIELE:

- dôraz na plynulé reberno-bránicové dýchanie
- budovanie nátisku a prstovej a jazykovej techniky
- intonačné prevedenie a kultivovanosť tónu
- tónová vyrovnanosť v celom používanom rozsahu
- hra dlhých tónov s výraznou dychovou oporou a využívanie širokej dynamickej škály (p až ff)
- hra tenuta, staccata, portamenta
- plynulé väzby legáta
- pohotovosť a sebakontrola
- hra melodických ozdôb
- hra dur a mol stupníc, T5 a zm7 v rýchlejších tempách a s rôznou artikuláciou
- údržba a ladenie nástroja
- štýlovosť hry rôznych období

OBSAH:

- bezpečne ovládajú prstovú a jazykovú techniku a hrajú s intonačnou istotou a kultivovaným tónom v dosiahnutom rozsahu
- ovládajú plynulé čítanie nôt
- pri hre využívajú rôzne druhy artikulácie: tenuto, staccato, legato, portamento
- vedia hrať melodické ozdoby
- hrajú durové a molové stupnice a príslušné tonické kvintakordy, D7 a zm7 po troch a po štyroch, v dosiahnutom rozsahu
- samostatne používajú nadobudnuté hudobné vedomosti
- sú schopní hrať rozsiahlejšie skladby so sprievodom z nôt aj spamäti
- samostatnosť vo vzájomnej spolupráci v súboroch.

Ročník: 4. ročník II. stupňa základného štúdia na základnej umeleckej škole

CIELE:

- dôraz na plynulé reberno-bránicové dýchanie
- budovanie nátisku a prstovej a jazykovej techniky

- intonačné prevedenie a kultivovanosť tónu
- tónová vyrovnanosť v celom používanom rozsahu
- hra dlhých tónov s výraznou dychovou oporou a využívanie širokej dynamickej škály (p až ff)
- hra tenuta, staccata, portamenta
- plynulé väzby legáta
- pohotovosť a sebakontrola
- hra melodických ozdôb
- hra dur a mol stupníc, T5 a zm7 v rýchlejších tempách a s rôznou artikuláciou
- údržba a ladenie nástroja
- štýlovosť hry rôznych období

OBSAH:

- bezpečne ovládajú prstovú a jazykovú techniku a hrajú s intonačnou istotou a kultivovaným tónom v dosiahnutom rozsahu
- ovládajú plynulé čítanie nôt
- pri hre využívajú rôzne druhy artikulácie: tenuto, staccato, legato, portamento
- vedia hrať melodické ozdoby
- hrajú durové a molové stupnice a príslušné tonické kvintakordy, D7 a zm7 po troch a po štyroch, v dosiahnutom rozsahu
- samostatne používajú nadobudnuté hudobné vedomosti
- sú schopní hrať rozsiahlejšie skladby so sprievodom z nôt aj spamäti
- samostatnosť vo vzájomnej spolupráci v súboroch.

Ročník: 1. ročník štúdium pre dospelých (ŠPD) základného štúdia na základnej umeleckej škole

Počet hodín týždenne: 1,5 h hra na nástroji, 1 – 2 h komorná hra, hra v súbore alebo orchestri.

CIELE:

- budovanie nátisku
- hra dlhých tónov s výraznou dychovou oporou
- dôraz na plynulé reberno-bránicové dýchanie
- tónová vyrovnanosť v celom používanom rozsahu
- plynulá väzba legáta hra tenuto, staccato, portamento
- hra spamäti
- údržba a ladenie nástroja
- aplikácia základných hudobno-teoretických vedomostí: dur a mol kvintakord delenie nôt a pomlčiek, rôzne rytmické útvary, tempo, dynamika, jednoduché hudobné formy atď.
- využívanie širokej dynamickej škály p až ff
- hra durových a molových stupníc, T5 a D7 a zm7 rôznymi artikuláciami

OBSAH:

- hra rôznych artikulácií: tenuto, staccato, legato, portamento
- ovládajú plynule čítanie nôt
- bezpečne ovládajú prstovú a jazykovú techniku
- hra s intonačnou istotou
- hra skladieb rôznych štýlových období
- súborová hra a hra v orchestri
- vedia hrať melodické ozdoby
- aplikujú hru dur a mol stupníc s príslušnými kvintakordami, D7 a zm7 po troch a po štyroch, v dosiahnutom rozsahu

Ročník: 2. ročník štúdium pre dospelých (ŠPD) základného štúdia na základnej umeleckej škole

Počet hodín týždenne: 1,5 h hra na nástroji, 1 – 2 h komorná hra, hra v súbore alebo orchestri.

CIELE:

využívanie hudobno-teoretických vedomostí v praxi:

- tónová vyrovnanosť v celom používanom rozsahu
- rozvíjanie prstovej a jazykovej techniky
- budovanie nátisku
- ovládanie základnej koordinácie pri hre so spoluhráčmi v komornej a orchestrálnej hre v oblasti intonácie, rytmu, dynamiky a výrazu
- hra rozsiahlejších skladieb so sprievodom z nôt aj spamäti
- plynulé čítanie nôt
- udržba a ladenie nástroja
- hra dlhých tónov s výraznou dychovou oporou
- využívanie širokej dynamickej škály p až ff
- hra durových a molových stupníc, T5 a D7 a zm7 rôznymi artikuláciami v rýchлом tempe

OBSAH:

- hra rôznych artikulácií: tenuto, staccato, legato, portamento
- ovládajú plynule čítanie nôt
- vedia hrať melodické ozdoby
- aplikujú hru dur a mol stupníc s príslušnými kvintakordami, D7 a zm7 po troch a po štyroch, v dosiahnutom rozsahu
- prirodzené, hlboké a plynulé reberno-bránicové dýchanie
- nácvik súborových partov
- nácvik samostatného ladenia nástroja

Notový materiál pre tento nástroj je bohatý, učiteľ má možnosť výberu skladieb aj na internete. Vždy však treba prihliadať na individuálne danosti žiaka a jeho nátliskových schopností.

Ročník: 3. ročník štúdium pre dospelých (ŠPD) základného štúdia na základnej umeleckej škole

Počet hodín týždenne: 1,5 h hra na nástroji, 1 – 2 h komorná hra, hra v súbore alebo orchestri.

CIELE:

využívanie hudobno-teoretických vedomostí v praxi:

- tónová vyrovnanosť v celom používanom rozsahu
- bezpečné ovládanie prstovej a jazykovej techniky
- schopnosť samostatne naladiť nástroj
- budovanie nátlisku
- hra chromatických a celotónových stupníc
- samostatnosť pri štúdiu skladieb, partov a hre v súboroch
- hra dlhých tónov s výraznou dychovou oporou
- vedomé a vhodné využívanie frázovania, agogiky a dynamických možností nástroja
- hra melodických ozdôb
- údržba a ladenie nástroja
- hra spamäti
- využívanie širokej dynamickej škály p až ff
- hra durových a molových stupníc, T5 a D7 a zm7 rôznymi artikuláciami v rýchlym tempe

OBSAH:

- hra rôznych artikulácií: tenuto, staccato, legato, portamento
- ovládajú plynule čítanie nôt
- bezpečné ovládanie jazykovej a prstovej techniky
- hra dlhých tónov s výraznou dychovou oporou a širokej dynamickej škále (pp až ff)
- hra chromatických a celotónových stupníc
- nácvik rozsiahlejších skladieb a piesní spamäti, budovanie repertoáru a sústavné rozvíjanie hudobnej pamäte
- nacvičovanie súborových a orchestrálnych partov
- intonačná čistota rôznych intervalov
- vedieť hrať melodické ozdoby
- aplikujú hru dur a mol stupníc s príslušnými kvintakordami, D7 a zm7 po troch a po štyroch v dosiahnutom rozsahu

Notový materiál pre tento nástroj je bohatý, učiteľ má možnosť výberu skladieb aj na internete. Vždy však treba prihliadať na individuálne danosti žiaka a jeho nátliskových schopností.

Ročník: 4. ročník štúdiu pre dospelých (ŠPD) základného štúdia na základnej umeleckej škole

Počet hodín týždenne: 1,5 h hra na nástroji, 1 – 2 h komorná hra, hra v súbore alebo orchestri.

CIELE:

využívanie hudobno-teoretických vedomostí v praxi:

- tónová vyrovnanosť v celom používanom rozsahu
- budovanie nátlaku, samostatnosť pri práci s farbou a kvalitou tónu
- hra dlhých tónov s výraznou dychovou oporou
- využívanie nadobudnutých poznatkov pri nácviku a interpretácii skladieb rôznych štýlov a žánrov
- samostatne využívať podľa potreby rôzne druhy artikulácie – tenuto, staccato, legato, portamento, melodické ozdoby
- plynulé ovládanie čítania nôh aj hrou z listu
- samostatnosť pri štúdiu náročnejších skladieb a partov
- využívanie širokej dynamickej škály p až ff
- hra durových a molových stupníc, T5 a D7 a zm7 rôznymi artikuláciami v rýchлом tempe
- samostatne riešiť problematiku nástrojovej techniky vrátane údržby nástroja

OBSAH:

- prirodzené, hlboké a plynulé reberno-bránicové dýchanie
- tónová kultivovanosť a vyrovnanosť v celom používanom rozsahu
- dobrá flexibilita nátlaku a plynulá hra, bezpečné ovládanie prstovej a jazykovej techniky
- hra rôznych artikulácií: tenuto, staccato, legato, portamento a schopnosť vkusného frázovania
- ovládajú plynule čítanie nôh
- vedieť hrať melodické ozdoby
- aplikujú hru dur a mol stupníc s príslušnými kvintakordami, D7 a zm7 po troch a poštyroch, v dosiahnutom rozsahu
- samostatný nácvik rozsiahlejších, technicky, rytmicky a dynamicky náročnejších skladieb a piesní spamäti budovanie repertoáru a sústavné rozvíjanie hudobnej pamäte
- aplikácia hudobno-teoretických vedomostí v praxi

Notový materiál pre tento nástroj je bohatý, učiteľ má možnosť výberu skladieb aj na internete. Vždy však treba prihliadať na individuálne danosti žiaka a jeho nátlakové schopnosti.

Záverečná skúška:

3 skladby rôzneho charakteru

ŠkVP spracoval: Marián Mráz Dis.Art.
Koordinátor ŠkVP: Mgr.art. Andrea Klattová

HRA NA DYCHOVÝCH NÁSTROJOCH

PROFIL ABSOLVENTA

Absolvent prvej časti I. stupňa základného štúdia – primárneho umeleckého vzdelávania (ISCED B): 27

- ovláda základné teoretické poznatky nadobudnuté v predmete hudobná náuka, ktoré primeranou formou k svojmu veku aplikuje v hre na hudobnom nástroji,
- počas štúdia nadobudol základné elementárne návyky (hygiena nástroja, správny postoj, držanie nástroja, nasadenie a tvorba tónu, dýchanie),
- preukazuje samostatnosť pri nácviku jednoduchších skladieb primerane k svojmu veku,
- je schopný zaradiť sa do komorných zoskupení,
- zároveň ovláda techniku interpretácie na vekovo primeranej úrovni,
- úroveň rozvinutosti kompetencií však nie je ukončená, vytvára len základ pre následné stupne vzdelávania.

Absolvent druhej časti I. stupňa základného štúdia:

- žiak má zvládnuté základné kompetencie v hre na dychovom nástroji,
- využíva a rozširuje správne reberno-bránicové dýchanie,
- dokáže tvoriť ľahký, intonačne čistý tón s primeranou prstovou a jazykovou technikou, s adekvátnym nasadením a ukončením,
- je schopný pracovať s farbou a kvalitou doteraz získaného tónu,
- pozná základnú výrazovú charakteristiku jednotlivých hudobných období, vie ju vyjadriť pri hre, pozná základné hudobné formy i druhy hudobného umenia,
- je schopný samostatne naštudovať primeranú hudobnú skladbu, zahrá adekvátnu hudobnú skladbu z listu,
- dokáže adekvátne vnímať a interpretovať na základe doteraz získaných teoretických poznatkov,
- je pripravený verejne vystupovať, je spôsobilý flexibilne čítať notový zápis.

Absolvent II. stupňa a ŠPD základného štúdia:

- má osvojené praktické zručnosti v hre na hudobnom nástroji,
- samostatne rieši problematiku nástrojovej techniky, používa celú škálu dynamických odtieňov,
- hrá bez intonačnej zmeny, uplatňuje spôsob nazývaný vibráto a vie ho citlivo použiť pri interpretácii hudobných skladieb,
- dokáže používať získané vedomosti a skúsenosti k samostatnému štúdiu nových skladieb, vyhľadáva skladby podľa vlastného výberu, orientuje sa v hudobnej literatúre,
- je schopný sa uplatniť ako samostatný hudobník, či už v sólovej, komornej alebo orchestrálnej hre.